

Verksamhetsberättelse år 2022

Styrelsen för Naturskyddsföreningen Roslagen, lokal krets i Norrtälje kommun, avger härmed sin verksamhetsberättelse för sitt 52:a verksamhetsår.

Medlemmar

Föreningen har enligt utdrag ur medlemsregistret efter 2022 totalt 1748 medlemmar, varav 1217 är fullbetalande medlemmar, 528 är familjemedlemmar och tre är hedersmedlemmar.

Förtroendevalda

Styrelsen har haft åtta sammanträden under 2022: januari, februari, april, maj, augusti (fastställande av höstprogrammet och därmed inget protokoll), september, oktober och november. Vid oktobermötet deltog Jonatan Borling från Länsförbundet. I juni (15/6) och december (14/12) genomförde vi s k verksamhetsträffar med speciellt inbjudna förutom styrelsen, på Färsna gård.

Vid årsmötet den 16 mars 2022 valdes följande till styrelse, revisorer och valberedning:

Post	Namn	vald till år
Ordförande	Ola Nordstrand	2024
Kassör	Susanne Ortmanns	2023
Ledamot	Per Bengtson	2023
Ledamot	Victoria Janson	2023
Ledamot	Lena Franzén	2024
Ledamot	Sofia Gröhn	2023
Ledamot	Caroline Ford	2024
Ledamot	Åsa Mikko	2024
Suppleant	Tyra Blum	2023
Suppleant	Jana Weiss	2023
Revisor	Dan Johansson	2023
Revisor	Gabriel Liljenström	2023
Valberedning	Kajsa Dufbäck (sammankallande)	2023
	Agneta Wahlström	2023

Agneta valdes till valberedningen efter att ha svarat på ett e-postutskick till medlemmarna.

Naturskyddsföreningen Roslagen har varit representerade i:

Norrtälje Naturvårdsstiftelse: Rolf Embro (ordinarie), Katja Wiezell (ersättare) och från 2022 kom Lena Franzén in som ersättare efter Katja. I naturvårdsrådet har Ola Nordstrand representerat föreningen.

Ängsö skötselråd: Kjell Färnkvist.

Information

Program

Två programblad har skickats ut till medlemmarna och lagts ut på Norrtälje stadsbibliotek och dess filialer samt på Rådmansö bageri med flera platser. Programbladen omfattade vår/sommar 2022 och höst/vinter 2022/23.

Webbsida och sociala medier

Victoria Janson har ansvarat för kretsens hemsida www.roslagen.naturskyddsforeningen.se under året. Även Lasse Björklund har kunnat uppdatera hemsidan, liksom Caroline Ford.

Victoria Janson och Caroline Ford har haft ansvaret för kretsens Facebooksida "Naturskyddsföreningen Roslagen" från och med mars 2022 och Caroline har också ansvarat för föreningens Instagram-konto.

Debattartiklar, insändare och mediainslag

Under verksamhetsåret 2022 har vi synts i olika sammanhang i de lokala tidningarna Norrtälje Tidning och Mitt Roslagen. Våra arrangemang har oftast synts i kortare artiklar i främst Norrtälje Tidning (NT). Det har också varit en bra aktivitet på Facebook under året. Caroline Ford har varit mest aktiv med att hålla igång vårt Instagramkonto.

Januari:

Dråpslag avregistrera alla nyckelbiotoper – replik i NT 220111 på Reidar Carlssons ledare i NT 211221 "Nu måste regeringen slopa alla nyckelbiotoper"

Katastrof för strömmingen, trålgränsen måste flyttas – debattartikel i NT 220112 ihop med flera andra kretsar i länet, Sportfiskarna, Roslagens Ornitologiska Förening m fl

Fortfarande katastrofalt för strömmingen i Östersjön.. – debattartikel i Mitt Roslagen 220120 med samma skribenter som ovan

Februari:

Husbilar på Samstorp vållar strid – artikel i NT 220215

Vi är djupt oroliga över polariseringen i debatten – replik i NT 220201 till Reidar Carlssons kommentar till vår replik i NT 220111

Ett besök på Väddö Hälsoträdgård – artikel i NT 220203

Annons i NT 220204 inför Klimatmöte 220212 – med bl a föredrag av Tiit Nurmela i solcellsgruppen

Vad tycker miljörörelsen att jag gör för fel? – replik av Amalia Mattsson i NT 220214 på vår replik i NT 220201

Mars:

Även skogsbrukare bör ta hänsyn till klimatmålen – replik till Lars Nilssons replik i NT 220311

April:

Lavexkursion med Naturskyddsföreningen – artikel i NT 220422

Maj:

Detaljplan blir en fråga för domstol – artikel i NT 220512

En guidad tur runt om i Norsjöbäckens våtmark – artikel i NT 220513

Växtfestival i Rimbo: "Är en unik mix vi bjuder på" – artikel i NT 220513

Utdelning från sparbanken till bygdens begåvningar – artikel i NT 220513

Annons i NT 220513 inför Klimatmöte 220514 – med bl a diskussion och dialog med kommunens politiker

"Det var enkelt att komma igång" – artikel i NT 220517 om Tiit Nurmelas solanläggning

Ejdermorgon vid Östernäs – artikel i NT 220527

Juli:

Spaning efter fjärilar och bin – artikel i NT 220722

Augusti:

Arrangörer tar inte ansvar för klimatet – debattartikel i NT 220801

September:

Bat Night och slätter på Marn – artikel i NT 220921

Oktober:

Stellan Armandsson avslöjade klimatslarv – artikel i NT 221014

Norrtäljebor slöt upp och gjorde rent Knutby torg – artikel i NT 221019

November:

Tur till värdefull skog i Roslagsbro – artikel i NT 221104

Oktoberresumé från Naturskyddsföreningen – artikel i NT 221110

Samstorps gård får straffavgift för camping – artikel i NT 221110

December:

Skydda miljöförsvarens, stärk lagstiftningen – debattartikel i NT 221201

Novemberresumé för Naturskyddsföreningen – artikel i NT 221219

Verksamhet

Kläppenstugan

Det var högt tryck på Kläppenstugan under 2022. Stugan var uthyrd alla veckor under högsäsong men även långt in i september.

Inga renoveringar har utförts på stugan under 2022 men ett behov finns framöver att renovera fönster, bygga nytt utedass m.m. En diskussion ska ske med kommunen om finansiering.

Roslagens Naturvårdspris

2022 blev det inget Naturvårdspris och en anledning kan vara att det bytts ansvariga på Norrtälje Tidning. Naturskyddsföreningen får tillsammans med Roslagens Ornitologiska Förening överväga att driva priset helt i egen regi utan tidningens medverkan. Det blev dock utdelning av två priser under året, dels 2020 års pris till Stellan Armandsson och 2021 års pris som tillföll Vaddö Gårdsmejeri. Att dessa två priser inte delats tidigare beror på att Nationaldagsfirandet var inställt två år i rad p g a coronavirusets härjningar. Utdelningen skedde på kommunens allmänna nationaldagsfirande i Societetsparken.

Genomförda programpunkter

Äntligen ett verksamhetsår som inte slogs sönder p g a pandemin, så det mesta gick att genomföra enligt planen. Under året har följande programpunkter genomförts:

Datum	Program	Antal deltagare
220116	Vandring i djurens spår	inställt p g a snöbrist
220122	Besök på Väddö Hälsoträdgård	13
220212	Klimatseminarium	30-40
220316	Kretsstämman på Färsna gård	27
220326	Gör stränderna fina	13
220402	Klimatseminarium	inställt
220403	Lavutflykt i rika ekmiljöer	16
220410	På jakt efter bombmurklan	9
220508	Norsjöbäckens våtmark	22
220514	Klimatseminarium	30-40
220515	Ejder- och alfågelmorgon	11
220521	Växtfestivalen Vildare Rimbo	5 + allmänhet
220522	Smaka på Riddersholm	?
220528	"Agenda Island" lokala lösningar...	(Väddö Fhsk)
220605	Möt Ängsös big five på Världsmiljödagen	23
220611	Guckuskor i Häverö Bergby	18
220619	Framtiden är regenerativ	(Väddö Fhsk)
220710	Vandra Fjärilsvägen	25
220826	Bat Night i Mörby slottsruin	33
220904	Slätter av orkidékärr	9
220917	Färsnadagen	6 + allmänhet
220925	Friluftslivets Dag på Färsna gård	4 + allmänhet
221002	Tur till värdefull skog	10
221016	Skräpplockning	7
221022	Vandring och röjning på Naturstigen i Mälby	8
221023	Upptäcktsfärd för små	inställt
221112	Besök Norrtelje Musteri	14
221120	Allemansrätt på Färsna gård	6
221122	Filmen Sjumilaskogen	45
221203	Adventsvandring vid Tolvmansgården i Rimbo	19

Som synes några få inställda aktiviteter med anledning av dåligt väder eller för få anmälda.

Grupper

Skogsgruppen

Flera skogsrelaterade programaktiviteter har genomförts under året, bland annat:

- 3 april: Lav-utflykt i rika ekmiljöer. Besök med lavexperter vid Kristineholms lundar.

- 10 april: På jakt efter bombmurklan. Vandring i skogarna vid Kornan.
- 2 okt: Tur till värdefull skog. Dokumenterades i en artikel i Norrtälje Tidning.
- 22 nov: Filmen Sjumilaskogen visades i Bio Royal

Skogsgruppen inventerade den 10 juni en avverkningsanmäld kalkbarrskog med höga naturvärden. Därefter sammanställde vi dokumentationen och skrev en hemställan om brådskande skydd till Länsstyrelsen. Detta medförde att avverkningsanmälan drogs tillbaka för skogen.

Vi har även skrivit debattinlägg i Norrtälje tidning. Dels en replik på Amalia Mattssons debattartikel " Vad tycker miljörörelsen att jag gör för fel?" i februari 2022. Dels en replik på Reidar Carlssons ledarartikel i NT om nyckelbiotoper.

Skogsgruppen har inte haft regelrätta möten under året, men många av föreningens aktiviteter har koppling till skog.

Solcellsgruppen

Solcellsgruppen har fortsatt arbetet med att påverka och informera boende i Norrtälje kommun om solceller och förnybar energi. Ett begränsat antal studiebesök har genomförts hemma hos några av gruppens medlemmar med egna solcellsanläggningar på fristående hus eller i bostadsrättsförening. Utöver detta medverkade gruppen genom Tiit Nurmela på ett Klimatseminarium den 12 februari samt att ett studiebesök var inplanerat för att åka till Västerås och vara med om en guidning i ETC Byggs passivträhyreshus med solceller som nästan uteslutande energikälla. Tyvärr ställdes det in på en ny våg av corona och vi får chansen igen i januari 2023.

Roslagens Klimatgrupp

Ursprunget till Roslagens Klimatgrupp är Fridays for Future Norrtäljes manifestationer utanför Kommunhuset under pandemin. På ett möte i Färsna hösten 2021 beslöts att i stället manifesteras på Stora Torget under namnet Träffpunkt Klimatet för att bättre nå fram till invånare i Norrtälje.

En handfull personer slöt upp på lördagarna från november 2021 kring en gatupratare med olika klimatkrav som utgångspunkt för samtal med förbipasserande. På Naturskyddsföreningen Roslagens (RNF) årsmöte bestämdes att Roslagens klimatgrupp i fortsättningen ingår som en arbetsgrupp i föreningen och att kontaktpersonen Kalle Güettler adjungeras till styrelsemötena i föreningen.

Lördagsträffarna fortsatte under våren 2022 och Träffpunkt klimatet blev ett känt inslag i lördagsvimmel. Tre planeringsmöten genomfördes på Mariagården. Ett tema var att följa upp våra medborgarförslag till kommunen om klimatåtgärder och att skriva nya. Efter ett sommaruppehåll återupptogs träffarna i augusti vid valstugorna med flygbladsutdelning. De enda politiker som var spontant negativa till våra budskap var de från Sverigedemokraterna (SD). Resultatet av politikerenkäten presenterades för förbipasserande. Intresset för våra klimatkrav och oron för klimatkrisen syntes oss ha ökat i samband med valet.

Flygbladet listade klimatkrav på Norrtälje kommun från Naturskyddsföreningen. Samma flygblad delades senare ut till politikerna vid första Kommunfullmäktige efter valet. (SD vägrade ta emot.)

Vid ett nytt stormöte i Färsna i november beslöt vi fortsätta Torgträffarna under 2023 samt arrangera en studiecirkel. I mitten av januari startade cirkeln som en kamratcirkel i ABF i deras lilla biolokal i Folkets Hus. Cirkeln, som är fulltecknad, körs var 14:e dag och gruppen har fri tillgång till lokalen alla lördagar efter torgträffarna.

Flygblad nr 2 har tryckts i 1000 exemplar. Det lyfter särskilt fram kravet på ett Klimatkontor. De aktiva på Torget har blivit flera och responsen från förbipasserande ökar. Klimatgruppen har från och med januari 2023 en stående natur- och klimatspalt i gratistidningen Mitt Roslagen, där ett tjugotal medlemmar i RNF medverkar med hjälp av en intern redaktörsgrupp.

Projekt

Tätortsnära natur

Projektet Tätortsnära Natur har äntligen nått vägs ände och vi är nu av med det underskott som förföljt oss under ett par års tid. Det är ett par projekt till som rullar på i föreningens namn med framför allt Christer och Kristoffer Stighäll, som håller ihop det hela.

Remisser och yttranden

Under året har framför allt Måsholmen och Samstorps gård varit föremål för yttranden och överklaganden från föreningen. Nytt och spännande för året var Naturreservat Färsna som äntligen har fått se dagens ljus, där vi under samrådsförfarandet har yttrat oss.

Yttrande samråd Färsna Naturreservat

Den 18 mars skickade Naturskyddsföreningen Roslagen in ett yttrande i samband med samråd för Färsna Naturreservat.

Att Färsnaområdet äntligen blir naturreservat är en stor seger för naturen och människorna i Norrtälje kommun och kanske extra glädjande för Naturskyddsföreningen Roslagen som kämpat för reservatets tillblivande i många år tillsammans med många andra aktörer. Färsnaområdet är ett av de mest välbesökta naturområdena i kommunen med stor betydelse som oas och friluftsområde för många människor och med mycket höga naturvärden. Att området i och med bildandet av ett naturreservat får ett långvarigt skydd med stöd av miljölagstiftningen känns extra bra.

Naturskyddsföreningen Roslagen och Roslagens Ornitologiska Förening initierade Norrtälje Naturvårdsstiftelse tillsammans med Norrtälje kommun på 1980-talet och när nu Färsnaområdet blir naturreservat känns det helt naturligt att Norrtälje Naturcentrum, som sedan 2009 förvaltar Färsna gård på uppdrag av Norrtälje kommun, också blir förvaltare av naturreservatet tillsammans med de ideella föreningarna och det är med glädje vi tar del av det väl utförda beredningsmaterialet.

Några av våra synpunkter i yttrandet...

Likväl bör anpassning ske av tillfartsvägar för att personer med olika former av funktionsvariationer lättare kan få tillgång till naturreservatet, då detta är en stor grupp människor även i vår kommun, som oftast sätts på undantag då det gäller tillgänglighet.

I övrigt ansluter vi till Roslagens Ornitologiska Förening då föreningen lyfter punkt 4 under syften med naturreservatet och specifikt om att röjning inte per definition är naturvårdande skötsel. Förslaget om ändring i texten till "skogarna undantas från skogsbruk med undantag för naturvårdande skötsel, friställande av värdefulla träd och i delar betesdrift." står vi helt bakom. Även i avsnittet under föreskrifter där det nu står att det är förbjudet att: "avverka eller skada träd och buskar eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle." står vi bakom förslaget till bisats: "..., annat än om det är motiverat ur naturvårdssynpunkt." Också omskrivningen till "äldre skog" alternativt "äldre blandskog" tycker vi i Naturskyddsföreningen Roslagen är motiverad, istället för som nu "äldre barrskog".

Vi ser liksom Roslagens Ornitologiska Föreningen en vits med att kommunen överväger att ta med friluftsanläggningar som elljusspår, träningsplatser, grillplatser m m som egna skötselområden. Eftersom kommunen är en hästtät kommun och stor del av motionsaktiviteterna sker via cykel och då specifikt mountainbike, ser vi gärna att det tidigt upprättas markerade leder och stigar för såväl ridning som cykling. Idag förekommer cykling frekvent på de elljusspår och vandringsleder som finns i området.

Skötselplanens tabell 2 över rödlistade arter, signalarter, typiska arter och i övrigt ovanliga arter som registrerats i området visar ju på det uppenbara att området behöver ett så starkt skydd som möjligt, vilket bildandet av ett naturreservat till viss del utgör. Med detta vill vi ha sagt att det bör göras fortlöpande inventeringar för att se hur en trolig utökad belastning på området påverkar de arter som listas.

Liksom andra aktörer som har yttrat sig i det här samrådet ser också vi i Naturskyddsföreningen Roslagen att det är av stor vikt att det finns en långsiktig budget för skötseln av Färna naturreservat liksom en plan för det praktiska genomförandet av åtgärdslistan.

Yttrande förhandsbesked/bygglov Rimbo-Tranvik 1:5

Det här yttrandet kom till genom att en medlem hörde av sig och ville ha hjälp med ett yttrande för att begränsa byggandet i ett natur- och miljökänsligt område i Rimbo-Tranvik.

Motiveringen som vi angav var bland annat...

Sjön Syningen är ett känt värdefullt område för fladdermöss med en stor mångfald arter inkluderat flera rödlistade arter. De finns här tack vare stor insektsproduktion i sjön, gamla byggnader och ihåliga träd, särskilt ekar men även alar och andra lövträd med hål i. Skulle det ges utrymme för en större exploatering av området skulle dessa känsliga djur försvinna och därmed på sikt utrotas då det blir fler och fler områden som tidigare varit deras hemvist som försvinner i och med ökad belysning på kyrktorn, i parker m m samt exploatering av deras hemmiljö.

Den fridlysta och rödlistade igelkotten förekommer också frekvent i området som nu hotas av exploatering liksom ett flertal ugglor som bor i gamla ekar och större övriga träd. Det skulle innebära ett dräpslag mot framför allt igelkottarna om området tillåts bli mer bebyggt.

Med fem flerbostadshus skulle också landskapsbilden förändras drastiskt, så vi förordar att det redan exploaterade området, Ekebyholmshöjden, förtätas ytterligare istället för att dessa känsliga marker

intill sjön exploateras än mer. En förtätning av ett redan exploaterat område tjänar många på då det inte krävs ytterligare anslutningar av såväl vatten som avlopp.

Vi är såklart medvetna om att en markägare, efter erforderliga tillstånd, får göra i princip vad som helst på sin egen mark. Men vi hävdar att den flora och fauna som finns i området för den tänkta exploateringen är viktig för bevarandet av flera känsliga och rödlistade arter.

Vi anser att det vore ett tjänstefel att godkänna detta utan att göra en grundlig utredning, som mycket väl kan sluta i att en dylik exploatering inte är genomförbar.

Överklagande av Mark- och miljödomstolens beslut gällande Mål nr P9237-21

Årets första överklagande gällande beslut som berör Samstorps gård (Björkö 6:1) gjorde vi i februari (14/2). Det gjorde vi för att vi ansåg att Mark- och Miljödomstolens svar till oss var under all kritik. De menar att det inte krävs bygg- eller marklov för att avverka i den form som skett på fastigheten.

Så här skrev vi bland annat i överklagandet...

Det strandskyddade området som efter avverkningen 2013–2014 bestått av några björkar, frötallar, lingon- och blåbärsris är nu efter schaktningen och markåtgärderna naken mark. Bara moränjord återstår som fastighetsägaren försökt plantera gräs i med hjälp av konstgödsel. Enstaka björkar står också kvar.

Den nakna jorden/marken som blottlagts vid schaktningen har ingen möjlighet att fånga upp eller hindra den avrinning som sker från det upplag som finns en bit upp på samma fastighet. En stor risk föreligger att avrinningen kan skada livet i vattenmiljön genom grumling. Trots att vi inte har specifika kunskaper om vattenmiljön i Infjärden finns det anledning att anta att fjärden är en viktig reproduktionsmiljö för kustens rovfiskar. Fiskyngel är mer känsliga för så väl grumling som giftiga ämnen än vad de vuxna fiskarna är, varför lek- och uppväxtmiljöerna är mer känsliga för påverkan. Skärgårdens rolvfiskbestånd har minskat kraftigt under några årtionden och en av flera bidragande orsaker anses vara minskad tillgång och försämrad kvalitet på reproduktionsmiljöer. Potentiellt kan alltså skador på Infjärden få oönskade ekologiska effekter över större områden än den direkta skadan lokalt i Infjärden.

Naturskyddsföreningen Roslagen anser dessutom att de bestämmelser som finns när det gäller strandskydd inte på något sätt uppfylls genom att åtgärderna som utförts på Björkö 6:1 inte räknas som förbjudna då de inte bevarar goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Att bygg- och miljönämnden sedan har beslutat att avskryva ärendet från vidare handläggning anser Naturskyddsföreningen Roslagen är oförenligt med de bestämmelser som finns för strandskydd och det rörliga friluftslivet.... Som naturvårdsorganisation värnar Naturskyddsföreningen Roslagen bestämmelserna om strandskydd i miljöbalken, vars syfte är att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Dessa är allmänna intressen som Naturskyddsföreningen Roslagen har ett särskilt uppdrag att bevaka.

Överklagande av kommunfullmäktiges beslut gällande antagande av detaljplan för Måsholmen, del av fastigheten Humlö 1:4, i Frötuna församling

Här var det flera av oss som är inblandade i ärendet om Måsholmen som blev förvånade över att kommunfullmäktige antog detaljplanen för Måsholmen, trots att en överklagan behandlades av Mark- och Miljödomstolen. Så det var bara för oss att skrida till verket och skriva en överklagan. Vi fick som tidigare hjälp och stöd av en advokat som tidigare varit anlitad i ärendet.

Redan 2019 när RNF tillsammans med Roslagens Ornitologiska Förening (ROF) yttrade sig i det samråd som förelåg ett förslag till detaljplan för Måsholmen, framkom att det vid tidigare överenskommelse inte skulle bli någon ytterligare exploatering av Måsholmen. Med hänvisning till den naturvärdesinventering som genomfördes 2016 där flera av de inventerade områdena om sammanlagt ca 10 hektar klassades som påtagligt naturvärde och bedömdes som av särskild stor betydelse att områdenas area behålls eller utökas. Inventeringen lyfte specifikt att områdenas ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Vid bedömning av en eventuell exploatering av Måsholmen, som ligger i det högexploaterade kustområdet i Stockholms län, är det viktigt att särskilt beakta naturens, turismens och det rörliga friluftslivets intressen, enligt MB. Norrtälje kommuns kustzon hör till de hårdast exploaterade i landet och eftersom kusten till stora delar är sönderbyggd med fritidshus är det svårt att hitta framför allt opåverkade stränder som utgör livsrum för många växter och djur.

Måsholmen ligger i det övergripande riksintresset för kust- och skärgårdsområden och enligt den naturvärdesinventering som föreligger finns det flera värdefulla biotopkvalitéer i området. Främst de äldre och grova lindarna med bohål utmärker området och höjer biotopvärdet, enligt inventeringen. Häckande fåglar behöver distans till bebyggelse för att fortsätta nyttja bohål, vilket kan påvisas på andra tidigare oexploaterade områden i Norrtälje kommun, där flera arter av hackspettar har flyttat då områdena planerats och bebyggts utan hänsyn tagen till arternas stora behov av specifika boträd.

Länsstyrelsen hänvisade även de till en dom som tidigare under året kommit från Mark- och Miljödomstolen, där de gav oss rätt när vi klagade på att kommunen kallar de nya byggnaderna kompletteringar till befintliga byggnader...

Förenlighet med 4 kap. 4 § miljöbalken Naturskyddsföreningen har anfört att planen är i strid med riksintresset för högexploaterad kust.

I slutet av november 2022 kom domen från Nacka tingsrätt som låter meddela att...

Mark- och miljödomstolen upphäver Norrtälje kommuns beslut den 7 mars 2022, 13 §, att anta detaljplan för Måsholmen, del av fastigheten Humlö 1:4 i Frötuna församling.

Hemställan om att brott mot strandskyddslagstiftningen föreligger – gällande Björkö 6:1

I och med att Bygg- och Miljönämnden inte ansåg att det förelåg något strandskyddsbrott genom att skövla stranden valde vi att starta ett nytt tillsynsärende i form av en hemställan, som skickades till kommunen i november 2022. Vi fick god och värdefull hjälp av rikskansliets jurist Oscar Alarik...

Att det finns flera skäl att initiera nya tillsynsärenden beträffande fastigheten Björkö 6:1 har vi i Naturskyddsföreningen Roslagen kunnat konstatera efter att ha följt ett flertal ärenden som berör

Björkö 6:1 de senaste åren. Tillsynen över alla dessa olika otillbörliga åtgärder synes delvis hamnat mellan stolarna i förvaltning och nämnd. Det har rört sig om skogsfastigheter som blivit jordbruksfastigheter, som blivit campingplatser, parkeringsplatser och ställplatser för husbilar. Bryggor och bastuflottar har anlagts utan nödvändiga lov och dispenser etc. Utöver detta har marknivån höjts över tillåten höjd med hjälp av tvivelaktiga fyllnadsmassor, vilket sedan 2020 är ett polisärende.

I denna hemställan vill Naturskyddsföreningen Roslagen koncentrera oss på det brott mot strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken 7 kap. som vi anser föreligger.

Norrtälje kommun avslag såklart vår hemställan att starta ett nytt tillsynsärende gällande strandskyddsbrott på fastigheten Björkö 6:1 (Samstorps gård) och vi fick snabbt återigen ta hjälp av jurist Oscar Alarik för att skriva en överklagan.

Överklagande av beslut om avskrivning i ärende BoM 2022-004176, Björkö 6:1

Det här ärendet anser vi vara så viktigt att vi delger nästan hela vårt överklagande...

Vi inleder med det vi anser är mest inkorrekt i svaret från Norrtälje kommun och handläggaren. Eftersom den privatperson som lämnat en överklagan till Länsstyrelsen inte har klagorätt så har ärendet i sig aldrig överprövats, varken i Länsstyrelsen eller Mark- och Miljödomstolen. Frågan om att avskriva tillsynsärendet har med andra ord aldrig utretts eller överprövats av någon av nämnda myndigheter, som använder nedanstående text i sina avslag:

I praxis har rätt att överklaga ett beslut om strandskyddsdispens tillerkänts den som äger eller har särskild rätt till den fastighet som beslutet rör, om beslutet negativt påverkar hans eller hennes rättsställning, exempelvis genom att det inskränker möjligheterna att utnyttja den egna fastigheten eller rättigheten. Däremot har ägare till en grannfastighet inte medgett rätt att överklaga ett beslut om strandskyddsdispens. Se t.ex. MÖD 2008:33 och MÖD 2011:44.

Vidare står det i beslut om avskrivning att..

Den markberedning som utförts inom strandskyddet bedöms inte väsentligt påverka livsvillkoren för växt- och djurlivet och därmed inte vara en förbjuden åtgärd enligt 7 kap 15 § miljöbalken.

Detta ställer sig varken kommunekologen eller handläggaren från Länsstyrelsen bakom, då de i sina utlåtanden skriver följande:

Fastigheten ligger inom ett större område som är markerat som område med höga naturvärden i MyCarta. Området beskrivs som Infjärden-Lötaviken-Prästfjärden-Åkeröfjärde. I naturkatalogen står att östra delen av området är mest orört med större skogspartier. Söder om Infjärden (strax väster om aktuell fastighet) finns värdefull våtmark med högt naturvärde och strandängar. Fjärdarna har betydelse som reproduktionslokal och uppväxtområde, men också som uppväxtområde och refugium för bl a flera sötvattenfiskar. Fiskgjuse, häger och många andra fågelarter utnyttjar områdets rika produktion av växter och djur. Hela området i naturkatalogen sammanfaller med område som finns med i gällande översiktsplan inom kategorin "övriga områden med högt naturvärde". Strategin enligt översiktsplanen är att dessa områden skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön och värden för friluftslivet. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön skall så långt som möjligt undvikas. Enligt artportalen (Artdatabanken, SLU) finns ett flertal skyddade och listade fågelarter i området kring Infjärden. (Josefin Sundberg, kommunekolog, Norrtälje kommun, 26/8 2019)

Jag har tittat i Länsstyrelsens underlag efter specifika naturvärden nära stranden på fastigheten Björkö 6:1. Jag hittar ingenting. Generellt kan man vänta sig att mer påtaglig ekologisk påverkan kan uppkomma i vattenmiljön. Avrinning från naken jord kan skada livet i vattenmiljön genom grumling och utlakning av skadliga ämnen ur avfallet kan drabba diverse organismgrupper beroende på vad avfallet innehåller.

Trots att vi inte har specifika kunskaper om vattenmiljön i Infjärden finns det anledning att anta att Infjärden är en viktig reproduktionsmiljö för kustens rovfiskar. Fiskyngel är mer känsliga för såväl grumling som giftiga ämnen än vad de vuxna fiskarna är, varför lek- och uppväxtmiljöerna är mer känsliga för påverkan.

Skärgårdens rovfiskbestånd har minskat kraftigt under några årtionden och en av flera bidragande orsaker anses vara minskad tillgång och försämrade kvailtet på reproduktionsmiljöer. Potentiellt kan alltså skador på Infjärden få oönskade ekologiska effekter över större områden än den direkta skadan lokalt i Infjärden. (Mats Nordin, enheten för natur- och viltärenden, Länsstyrelsen Stockholms län, 26/8 2019)

Vidare anser vi att den avverkning som skett är mer kopplad till strandskyddet än vad Norrtälje kommun/handläggaren anser. Fastighetsägaren hävdar att avverkningen gjorts för att lägga om verksamheten till jordbruksverksamhet och bete, men det finns ingen jordbruksverksamhet eller något bete i det berörda området. Området används till stor del, eller snarare till största del, till uppställning av husvagnar och husbilar. Även laddstolpar och frisbeegolfkorgar har anlagts inom området ända ner till Infjärden. Grillplatser och picknickbord för campinggästerna finns också på några platser inom det strandskyddade området. (se bifogade foton)

Vi anser vidare att de markarbeten och den schaktning inom strandskyddat område som gjorts inte gjorts för att lägga om till jordbruk utan bara för att få dispens från strandskyddet. Det finns med andra ord inget jordbruk inom området, som i annat fall borde ha plöjd mark, odling och annat som ingår i jordbruksverksamhet, alternativt vara inhägnat om det var i syfte att ha betande djur.

Vi kan heller inte hålla med om att den redovisning för avyttrande av fälld skog, som inkom som avräkningsnotor först efter påstötning från kommunen, hör enbart till det strandskyddade området. Sådana mängder träd fanns det inte och det var heller inte frågan om att det var en betydande näring för fastighetsägaren. Allt detta gjordes för att utveckla hela området till turistverksamhet, med ovan redovisade verksamheter. Återigen för att i efterhand få dispens från strandskyddet.

Nu är det ett ingrepp som för all framtid har begränsat den biologiska mångfalden genom att totalt ha avverkat och schaktat inom det område som ligger helt nära Infjärden. Som stöd för detta hänvisar vi återigen till de utlåtanden som Josefin Sundberg, Norrtälje kommun, och Mats Nordin, Länsstyrelsen, Stockholms Län, gjort – Infjärden anses vara en viktig reproduktionsmiljö för kustens rovfiskar – och mycket annat som lyfts i deras respektive utlåtanden som redovisats tidigare i denna överklagan...

Och i ärendet Björkö 6:1 så är det sista ordet långt ifrån sagt då det pågår ett polisärende som är förknippat med det infekterade landsomfattande ärendet med Think Pink. Så de förelägganden om vite som ålagts fastighetsägaren på Samstorps gård är ett mindre problem än vad som kommer att uppvisas när polisen sagt sitt.

Avslutning

2022 blev ett verksamhetsår med färre störningar av virus och annat, men klimatförändringarna känner vi tydligt av då vi återigen fick ställa in spårningen av rovdjur p g a snöbrist. Vi har dock synts i flera nya och delvis ”udda” sammanhang, ta till exempel vår adventsvandring runt Tolvmansgården i Rimbo, där vi fick ta del av Rimbo kyrkas flerhundraåriga historik.

Vi har fått mer struktur i vår klimatgrupp som numera ses på Stora torget i Norrtälje stad varje lördag och vi har utökat vårt samarbete med fler aktörer i Norrtälje kommun. Ett utökat samarbete med Roslagens Ornitologiska Förening och inte minst med Norrtälje Naturcentrum har kommit till stånd och det ska vi försöka förvalta på bästa möjliga sätt även under det kommande verksamhetsåret.

Tack till alla medverkande för fantastiska insatser under verksamhetsåret 2022!

Styrelsen för Roslagens Naturskyddsförening 2023-03-15

Ola Nordstrand

Victoria Janson

Sofia Gröhn

Per Bengtson

Lena Franzén

Åsa Mikko

Caroline Ford

Tyra Blum

Jana Weiss